

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 112/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ľudovítom Surmom, Pavlice 183, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. TT-44Sa/7/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. TT-44Sa/7/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré **je** mu Správny súd v Bratislave **povinný** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 112/2025 z 26. februára 2025 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručenú ústavnému súdu 29. januára 2025, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Správneho súdu v Bratislave (ďalej len „správny súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ zároveň žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 1 500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že 20. apríla 2022 podal správnu žalobu Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, 29. augusta 8 – 10, Bratislava, č. 020 904 3736 0 z 25. marca 2022, ktorým bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia č. 020 904 3736 0 z 5. augusta 2021 o priznaní invalidného dôchodku sťažovateľovi vo výške 303 eur od 4. septembra 2020.

3. Sťažovateľ postupu správneho súdu v napadnutom konaní vyčíta, že je pasívny od 24. januára 2023, odkedy nevykonal úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej viac ako 24 mesiacov, a to aj (i) napriek tomu, že bežná dĺžka konaní v správnom súdnictve je 15 mesiacov, (ii) vo veci nebolo v čase podania ústavnej sťažnosti meritórne rozhodnuté ani po 33 mesiacoch od podania žaloby a (iii) invalidný dôchodok je jediným zdrojom jeho živobytia. Pritom ide o agendu sociálneho zabezpečenia, kde očakával buď urýchlené, alebo aspoň bezprietahové konanie. Konanie s prietahmi je z jeho pohľadu neakceptovateľné. Ako príklad uviedol, že jeho sestra podala obdobnú žalobu (týkajúcu sa invalidného dôchodku) v ten istý deň a v jej prípade sa rozhodlo do 14 mesiacov.

II.

Vyjadrenie správneho súdu

4. Zákonný sudca JUDr. Marek Michaláč, ktorému bola vec pridelená v zmysle rozvrhu práce správneho súdu, vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti z 10. marca 2025 uviedol, že konanie vo veci začalo doručením správnej žaloby na krajský súd 20. apríla 2022 ako súdu v danom čase príslušnému. V súvislosti so zriadením samostatných správnych súdov zákonom č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (účinným od 1. júna 2023) prešiel výkon správneho súdnictva z krajských súdov na správne sudy (v danej veci sa stal príslušným správny súd). Dňa 2. júna 2023 bola vec pridelená sudcovi správneho súdu JUDr. Filipovi Hudecovi. Dňa 31. októbra 2023 bola dodatkom č. 4 k rozvrhu práce na rok 2023 správneho súdu pridelená JUDr. Marekovi Michaláčovi. Vo veci sťažovateľa nebolo doteraz rozhodnuté v dôsledku vysokej zaťaženia sudcov, vzniku správneho súdu až 1. júna 2023, množstva reštančných vecí prenesených od krajských súdov a v dôsledku vybavovania reštančných vecí podľa dátumu ich nápadu. Celková dĺžka konania (na krajskom súde a správnom súde) je 2 roky a 11 mesiacov, počas ktorých konajúci súd nebol nečinný a vec procesne pripravoval na rozhodnutie. Vec je už pripravená na rozhodnutie pre účely čoho bolo nariadené pojednávanie na 29. apríl 2025, kedy bude aj rozhodnuté. Vychádzajúc z uvedeného, nesúhlasí s tým, že správny súd bol nečinný a jeho konaním, resp. nekonaním došlo k prietahom v konaní.

5. S týmto vyjadrením zákonného sudcu sa stotožňuje aj predsedníčka správneho súdu JUDr. Jeannette Hajdínová, ktorá zdôraznila, že momentálne má správny súd z celkového počtu 44 miest sudcov obsadených len 37 miest, z ktorých je 33 aktívnych, čo je výrazná personálna poddimenzovanosť, čo nepochybne ovplyvňuje aj rýchlosť konania. K 1. júnu 2023 správny súd prevzal 5766 nerozhodnutých vecí zo správnych kolégií Krajského súdu v Bratislave, krajského súdu a Krajského súdu v Nitre.

III. Posúdenie ústavnej sťažnosti

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania sporovej strany a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd [obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)] prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP z 30. 3. 2023 vo veci Roth Nevedálová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 50525/21, bod 11, obdobne IV. ÚS 465/2022).

7. Predmetom namietaného konania je posúdiť správnosť žalobou namietaného rozhodnutia Sociálnej poisťovne, 29. augusta 8 – 10, Bratislava, č. 020 904 3736 0 z 25. marca 2022, ktorým bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia č. 020 904 3736 0 z 5. augusta 2021. Konanie patrí medzi bežnú agendu správnych súdov a vzhľadom na to, že sa týka dôchodkového zabezpečenia sťažovateľa, je potrebné ho vnímať ako prednostnú agendu správneho súdnictva (porov. I. ÚS 374/2022, IV. ÚS 136/2022, tiež rozsudok ESLP Borgese proti Taliansku z 26. 2. 1992, § 18, séria A č. 228-B). Vec zo skutkového aj z právneho hľadiska nevykazuje znaky mimoriadnej zložitosti. V správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by prispeli k celkovej dĺžke konania. Z chronológie úkonov vyplýva, že konajúci súd spočiatku postupoval účelne a bezprietáhovo, a to až do 24. januára 2023, kedy bola vec predložená konajúcemu sudcovi pripravená na rozhodnutie a on ostal pasívny až do konania o tejto ústavnej sťažnosti.

8. Ako vyplýva z chronológie úkonov, 20. apríla 2022 bola vec pridelená sudcovi krajského súdu JUDr. Pavlovi Laczovi. Dňa 12. mája 2022 súd vyzval na vyjadrenie žalovaného, žalovaný sa k veci vyjadril podaním z 22. júla 2022. Administratívny spis bol súdu doručený 27. júla 2022, 14. novembra 2022 vyzval súd žalobcu na vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného. Žalobca doručil repliku 21. novembra 2022. Vec bola následne 24. januára 2023 predložená sudcovi krajského súdu. Po zmene súdnej mapy bola vec 2. júna 2023 pridelená sudcovi správneho súdu JUDr. Filipovi Hudecovi, neskôr 31. októbra 2023 sudcovi JUDr. Marekovi Michaláčovi.

9. Sťažovateľ sa obrátil na predsedníčku správneho súdu so sťažnosťou na prietahy v konaní z 18. septembra 2024 podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, no tá bola upovedomením o vybavení veci zo 16. októbra 2024 vyhodnotená ako nedôvodná, keďže prietahy zistené neboli.

10. Ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že správny súd už vo veci sťažovateľa rozhodol rozsudkom z 29. apríla 2025 (právoplatným 6. mája 2025). Stav právnej neistoty tak v čase vydania tohto nálezu ústavného súdu už netrvá. Napriek tomu treba poukázať na to, že sťažovateľ sa vo veci prietáhov vo svojom konaní na správnom súde obrátil na ústavný súd už skoršou ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. októbra 2024, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením sp. zn. IV. ÚS 549/2024 z 5. novembra 2024, ktorým ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Konštatoval, že napriek tomu, že k určitým prietahom v konaní došlo, nie každý prietah

sa vyznačuje takou intenzitou, aby bol vyhodnotený ako zbytočný, no zároveň upozornil, že v závislosti od postupu správneho súdu môže byť ústavná udržateľnosť pasivity správneho súdu prekročená, a to v „*nie ďalekosiahlej lehote*“.

11. Ústavný súd v rámci tejto ústavnej sťažnosti uvádza, že od predchádzajúceho rozhodnutia ústavného súdu trvalo správne mu súdu ďalších 6 mesiacov do rozhodnutia vo veci samej. Správny súd uvedené obdobie nečinnosti v trvaní dvoch rokov a troch mesiacov ospravedlňoval objektívnymi skutočnosťami. Ústavný súd k uvedenému dodáva, že podľa tzv. princípu procesnej ekonomie si správne súdy určujú poradia jednotlivých procesných úkonov tak, aby konania boli rýchle a hospodárne (porov. § 5 ods. 7 Správny súdny poriadok).

12. Správny súd ako objektívne dôvody nečinnosti uvádzal zmenu príslušnosti konajúceho súdu na novovzniknutý správny súd a opakované zmeny konajúcich sudcov (JUDr. Pavol Laczo, JUDr. Filip Hudec a JUDr. Marek Michaláč).

13. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezjavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter (III. ÚS 113/2024). Problémy týkajúce sa súdnej reformy (tzv. súdnej mapy) nemôžu byť na ťarchu účastníkov konania (III. ÚS 471/2023, III. ÚS 541/2023).

14. Ústavný súd tak musí konštatovať, že trvanie súdneho sporu (viac ako tri roky, z toho viac ako dvojročná nečinnosť správneho súdu) vybočilo z rámca požiadavky dosiahnutia právoplatného rozhodnutia vo veci v primeranej lehote. Ústavným súdom posúdené okolnosti odôvodňujú, aby vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Ústavný súd neuložil správne mu súdu príkaz vo veci konať bez zbytočných prietáhov [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], pretože, ako je už uvedené, vo veci sťažovateľa je toho času už právoplatne rozhodnuté a zároveň sťažovateľ o to v ústavnej sťažnosti ani nežiadal.

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie a náhrada trov konania

16. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadost'učinenia 1 500 eur. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023).

17. S prihliadnutím na celkovú dĺžku namietaného konania (viac ako tri roky), charakter namietaného konania (správne konanie vo veci dôchodkového zabezpečenia), konštatovanú nečinnosť správneho súdu a ďalšie konkrétne okolnosti prípadu považuje ústavný súd za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadostučinenie v uplatnenej výške, teda 1 500 eur [§ 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde].

18. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať náhradu trov konania, ktorú neupresnil. Ústavný súd mu priznáva náhradu trov za 2 úkony právnej služby v roku 2025. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Náhrada trov právneho zastúpenia tak predstavuje 949,17 eur vrátane 23 % DPH.

19. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu